Göteborg Energi

Diarienummer
10-2026-1159
Vårt datum/Our date
2026-10-23
Vår referens/Our reference
Lars Holmquist
Ert datum/Your date

Er referens/Your reference
KN2026/01494

Klimat-och näringslivsdepartementet
Energienheten
Sandra Lennander
Cc: Daniel Friberg

Göteborg Energis synpunkter på Promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Sammanfattning

Göteborg Energi tillstyrker regeringens förslag att, genom en modernisering av lagstiftningen, stärka kommunernas förutsättningar att bidra till att uppnå de energipolitiska målen.

Vi tillstyrker att kommunernas roll inom Styrel formaliseras.

Vi noterar att föreskriftsarbetet kommer att på många sätt vara avgörande för att skapa rätt förutsättningar för bra energiplaner. Det gäller inte minst att tydliggöra energiplanernas roll och funktion i relation till andra plandokument, såsom nätutvecklingsplaner och översiktsplaner. Frågan om målkonflikten mellan kraven på öppenhet och sekretess måste också hanteras.

Göteborg Energi bedömer det som att kostnaderna för framtagande av planerna underskattas, inte minst för energiföretag. Vidare bedömer vi att införandetiden är för snäv. Ett arbete med att ta fram en energiplan bygger på samverkan av en mängd aktörer, med olika perspektiv på frågan. Att skapa samsyn i komplexa frågor måste få ta den tid som krävs, om planen ska kunna fungera såsom det är tänkt.

Bra att kommunernas roll tydliggörs

Göteborg Energi tillstyrker regeringens förslag att, genom en modernisering av lagstiftningen, stärka kommunernas förutsättningar att bidra till att uppnå de energipolitiska målen. Kommunernas roll i utvecklingen mot ett robust och hållbart energisystem är central. En kommun är en energigemenskap, där invånarna delar gemensamma förutsättningar och begränsningar i former av kapaciteter i överföringsnäten, tillgång till restvärmeströmmar, potentialer för biogasproduktion

och mycket annat. En bra energiplan kan hjälpa aktörerna i kommunen att fatta kloka beslut i en mängd frågor som berör energisystemet.

Göteborg Energi välkomnar också att effektdimensionen lyfts fram, liksom att hela energisystemet i kommunen omfattas.

Göteborg Energi tillstyrker också att kommunernas roll inom Styrel formaliseras.

En kommun är en del av en större energigemenskap, i form av en region. Samverkan mellan regionala aktörer och grannkommuner är avgörande för att bygga effektiva system. Göteborg Energi tillstyrker därför också de tydliga signalerna att en kommunal energiplan måste beakta det regionala perspektivet. Utan ett regionalt perspektiv är det svårt att hantera viktiga utmaningar, såsom kapacitetsbrister i elnät eller sammankopplingar av fjärrvärmenät. Dock bör dubblering av planering, och framförallt av styrning, undvikas så långt det går. Av det skälet tillstyrker vi förslaget att regioner inte ska behöva göra egna energiplaner. Det är bättre att regionerna fokuserar på att bistå kommunerna för att stärka de regionala perspektiven i de kommunala energiplanerna.

Med detta sagt vill vi framföra några synpunkter på förslaget:

Föreskrifterna blir avgörande

Eftersom det än så länge inte finns några förslag på föreskrifter framme hänger fortfarande ett antal frågor i luften. Den som skriver föreskrifterna måste hitta en balans mellan å ena sidan en tillräcklig detaljeringsnivå för planerna, för att säkerställa att dessa blir möjliga att aggregera och på olika sätt jämförbara. Å andra sidan driver detaljreglering kostnader och begränsar möjligheterna för lokala anpassningar. Vi emotser därför klokt skrivna föreskrifter från den myndighet som regeringen utser.

Redan nu kan vi dock konstatera att tidplanen för införande är för snäv. Att ta fram en färdig plan på mindre än ett år efter att föreskrifterna publiceras bäddar inte för ett framgångsrikt arbete. Säkert kommer det att vara möjligt att relativt snabbt ta fram en plan som uppfyller lagkraven, men i så fall på bekostnad av planens legitimitet och relevans lokalt. En insikt, efter flera års medverkan i flera snarlika projekt med aktörer i Göteborg, är att själva processen att ta fram planen är minst lika värdefull som slutresultatet. Det är i dialoger med intressenter med olika perspektiv som förståelse för gemensamma utmaningar och möjligheter växer fram. Den plan som blir resultatet av dialogerna och det gemensamma arbetet kan då bli ett dokument som är relevant för alla inblandade. Sådant arbete måste få ta tid. Annars är risken att energiplanen blir en hyllvärmare bland andra, utan någon större betydelse för de aktörer som egentligen berörs. Även sådant har vi sett exempel på genom åren.

Även kostnaderna för att ta fram en energiplan synes underskattade. Inte minst för energibolag, som sannolikt kommer att få en central roll i framtagandet av planerna. Dock är det svårt att göra noggrannare bedömningar av kostnaderna för att ta fram en energiplan utan att detaljföreskrifterna är på plats.

Energiplanen i relation till andra dokument

Det är inte tydligt vilken status som energiplanen ska ges i förhållande till andra näraliggande planeringsdokument, såsom nätutvecklingsplaner, översiktsplaner och beredskapsplaner. I PM:et står det att läsa både att energiplanen ska kunna ligga till grund för nätutvecklingsplaner, men också, på samma sida, att nätutvecklingsplanerna ska vara underlag för energiplaneringen. Det är naturligt att dessa plandokument är nära kopplade till varandra, men då krävs att det är tydligt vad som ska ingå i vilka dokument, och statusen för respektive dokument. PM:et ger inte tillräcklig ledning. Det är angeläget att föreskrifterna tydliggör detta.

En viktig aspekt av frågan om planeringsdokumentens relationer är i vilken utsträckning de innehåller beslut om faktiska åtgärder, i motsats till beskrivningar och sammanställningar av vad som beslutats på annat håll. Om själva energiplanen i sig innebär beslut om åtgärder, såsom föreslås, blir det svårare att hantera situationer där en energiplan inte helt överensstämmer med andra plandokument. Göteborg Energi förordar därför att energiplanen ges en deskriptiv roll, inklusive sammanställningar av relevanta åtgärder som är beslutade i andra forum. Detta ligger också i linje med det kommunala självstyret. Det bör vara upp till respektive kommun att avgöra hur åtgärder beslutas, och i vilka styrdokument som åtgärderna kanaliseras. Även värme och kyla-planerna som större kommuner måste göra har en deskriptiv karaktär, enligt energieffektivitetsdirektivets bilaga X.

Allt kan inte vara offentligt

Enligt förslaget ska energiplanerna göras tillgängliga på kommunernas hemsidor. Detta är i grunden positivt, men det innebär också begränsningar av vad som kan ingå i en plan. Särskilt i frågor rörande beredskap är det angeläget att viss information hålls hemlig. Det finns också konkurrensmässiga skäl för näringslivet att förutsätta att känslig information skyddas av sekretess. Motsvarande målkonflikter förekommer för relaterade planer, såsom nätutvecklingsplaner, och där har man arbetat fram de lösningar och kompromisser som varit nödvändiga. Vi förutsätter att den myndighet som får i uppdrag att ta fram föreskrifter tar intryck av hur man gått tillväga med bland annat nätutvecklingsplanerna i detta avseende.

Göteborg som ovan

GÖTEBORG ENERGI AB

Per-Anders Gustafsson, VD